

SORUN SÖYLEYELİM

Sevgili Bilim Çocuk Okurları,

Aklınıza takılan soruların yanıtlarını araştırarak bu köşede yayımlıyoruz. Yanıtını merak ettiğiniz tüm sorularınızı aşağıdaki adrese gönderebilirsiniz.

TÜBİTAK, Bilim Çocuk Dergisi Sorun Söyleyelim Köşesi
Atatürk Bulvarı/No: 221/Kavaklıdere/06100/Ankara

Sevgili Bilim Çocuk,

Bana çocukluğumdan beri sigaranın çok kötü bir şey olduğu söyleniyor. Fen Bilgisi dersinde, öğretmenimiz bize sigara içen bir kişinin fotoğrafını gösterdi. Bu, bana yetmedi. Sigaranın solunum sistemine etkilerini yazarsanız sevinirim.

Deniz Yıldırım
Yenişehir Koç İlköğretim Okulu/Yenişehir/Bursa

Sigaranın sağlığımıza verdiği zararlar artık çok iyi biliniyor. Bu zararları burada ayrıntısıyla anlatmamız olası değil. Sigara başta solunum yolu olmak üzere vücudumuzdaki tüm organlara çeşitli derecelerde zarar verir. Araştırmalar, sigarada 4000 civarında zararlı madde olduğunu gösteriyor. Bu maddelerin çoğu kansere neden oluyor. Sigaranın neden olduğu hastalıklar arasında akciğer kanseri başta geliyor. Sigara içenlerin akciğer kanserine yakalanma olasılıkları, içmeyenlere göre 10 kat fazla. Sigara dumanının neden olduğu kanser yalnızca akciğerde değil, başta solunum yolları olmak üzere birçok organda görülebilir. Kanser, erken tanı konulmadığı durumlarda tedavisi genellikle çok zor, çoğu zaman da olanaksız bir hastalıktır.

Sigara, dolaşım sistemine de ciddi hasarlar verir. Bunların sonucunda, sigara içenlerde kalp ve damar hastalıkları görülür. Dolaşım sistemindeki sorunlar beyin hastalıkları, kalp krizi, felç, kangren gibi çok ciddi hastalıklara yol açar. Sigara, mide, böbrek, pankreas gibi iç organlarda da yıkıcı etkiye neden olur.

Sigara, bağımlılık yapıcı maddeler arasında en yaygın kullanılan ve buna bağlı olarak da toplum sağlığına en çok zarar veren maddedir. Dünya'da her yıl 4.000.000 kişi sigara yüzünden yaşamını kaybeder. Ölümünün çoğu akciğer kanserinden, kalp hastalıklarından ya da başka kanser türlerinden kaynaklanır. Hamile kadınların sigara içmeleri, sakat ya da ölü doğum riskini önemli ölçüde artırır. Yalnız içenler değil, içenlerle aynı ortamda bulunan kişiler de sigaradan zarar görür.

Sevgili Bilim Çocuk,

Neden göl ve küçük su birikintilerinde deniz ve okyanuslardaki gibi büyük dalgalar, olmaz?

Buğra Yurtsever
Bahçelievler İlköğretim Okulu/7F/Çorum

Dalgalar, genellikle rüzgarın etkisiyle, bazen de deprem ve gelgitler nedeniyle oluşur. Suyun yüzey alanı ne kadar genişse, rüzgarın su üzerindeki etkisi de o kadar fazla olur. Böylece büyük dalgalar oluşabilir. Büyük dalgaların oluşabilmesindeki bir başka etken de suyun derinliğidir. Derin suda dalgaların yükseklikleri küçük, dalgaboyları uzundur. Bu dalgalar, sığ yerlere geldiklerinde yükseklikleri artar, dalgaboyları kısalmır. Sığ sularda oluşan dalgaların dalgaboylarıysa kısadır. Bu dalgalar yükseldiklerinde kırılarak enerji kaybederler. Bu nedenle sığ sularda çok büyük dalgalar oluşamaz.

Alp Akoğlu